

Inrättande av Jägarskogens naturreservat

Förslag till beslut om naturreservat enligt 7 kap 4 § Miljöbalken

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar att inrätta Jägarskogen som naturreservat med stöd av 7 kap 4 § Miljöbalken SFS (1998:808). Reservatet följer fastighetsgränsen i öst, syd och väst. I norr avgränsas naturreservatet av väg 299. Naturreservatets avgränsning framgår även av beslutskartan (Bilaga 1).

Innehåll	Sid
Uppgifter om naturreservatet	2
Syfte	2
Ekonomi	2
Föreskrifter för naturreservat	3
Beskrivning av områdets natur- och kulturvärden.....	4
Beskrivning av områdets friluftsliv	5
Ärendets handläggning	6
Skälen för beslut	6
Upplysningar.....	7
Litteraturlista.....	8

Bilagor

1. Beslutskarta med naturreservatets avgränsning samt Översiktskarta
2. Skötselplan

Uppgifter om naturreservatet

Namn	Jägarskogen
Kommun	Nykvarns kommun
Län	Stockholms län
Lägesbeskrivning	2 kilometer sydväst om Nykvarns centrum, beläget som en udde i norra delen av sjön Yngern.
Församling och socken	Turinge-Taxinge församling, Turinge socken
Terrängkartan	605 Strängnäs
Fastighetskartan	65G 6dS Nykvarn
Naturgeografisk region	Svealands sprickdalslandskap med lerslätter och sjöbäcken
Fastighet	Del av Sandtorp 3:5
Markägare och förvaltare	Nykvarns kommun
Areal	Land: Cirka 50 ha Sjö: Cirka 47 ha Total: Cirka 97 ha
Beslutsmotiv	Rekreation, friluftsliv, naturpedagogik och ökad biologisk mångfald

Syfte

Syftet med Jägarskogens naturreservat ska vara att bevara och utveckla ett varierat skogsområde med höga naturvärden och stor betydelse för friluftslivet. Sällsynta och hotade arter ska särskilt vårdas. På sikt skulle en återgång till traditionellt bruk med lågintensiv plockhuggning och utmarksbete gynna områdets skogsbetesstrukturer och arter knutna till dessa. Områdets värde för det rörliga friluftslivet ska stärkas och utvecklas.

Syftet ska uppnås genom att:

- skogen undantas från skogsbruk
- de barrskogsdominerade delarna i huvudsak lämnas för fri utveckling
- försiktiga naturvårdsåtgärder för att bevara äldre asp och hävdpräglade träd genomförs i de kulturpräglade barrskogarna
- delar dominerade av ädellövträd sköts främst genom bete och slätter
- förutsättningarna för det rörliga friluftslivet stärks genom enkla anordningar som ska möjliggöra naturupplevelser

Ekonomi

Kostnader för inrättande av Jägarskogens naturreservat beräknas kunna täckas genom markåtkomstbidraget som söks genom Naturvårdsverket. I övrigt täcks det inom gällande budget.

Föreskrifter för naturreservat

A	Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden
	Det är förbjudet att inom reservatet:
1.	avverka levande eller döda träd, ta bort vindfällan, eller utföra andra skogliga åtgärder.
2.	borra, gräva, spränga, schakta, utfylla, tippa, dika eller dämna eller utföra annan mekanisk markbearbetning.
3.	uppföra byggnad, mast eller annan anläggning.
4.	anlägga väg.
5.	anlägga luft- eller markledning.
6.	uppföra stängsel eller hägnad annat än runt betesmark.
7.	anordna upplag.
8.	använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel.
9.	kalka eller gödsla mark eller vatten utan tillstånd från kommunen.
10.	jaga med skjutvapen eller med lösdrivande hund.
11.	inplantera främmande växt- och djurarter.
B	Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken om förpliktelser för ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheten att tåla visst intrång
	Ägare och innehavare av särskild rätt förpliktas tåla att följande anordningar utförs och åtgärder vidtas för att tillgodose syftet med reservatet:
1.	utmärkning av reservatet.
2.	anläggande av parkeringsplats och vandringsleder samt uppsättning av informationstavlor på platser som anges i fastställd skötselplan.
3.	genomförande av undersökningar av djur- och växtarter samt av mark- och vattenförhållanden.
4.	genomförande av skötselåtgärder som betesdrift, röjning, huggning etc. i enlighet med fastställd skötselplan.
C	Ordningsföreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas inom reservatet samt om ordningen i övrigt inom reservatet
	Det är förbjudet att inom reservatet:

1.	bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda stående och omkullfallna träd och buskar.
2.	fånga och insamla ryggradslösa djur på sådant sätt att deras biotoper eller reproduktionsmiljöer skadas eller förstörs.
3.	förstöra eller skada berg, jord eller sten genom att borra, rista, gräva, hacka, spränga, måla eller liknande.
4.	skada eller samla in växter eller växtdelar, med undantag av plockning av bär, matsvamp och blommor.
5.	sätta upp tavla, plakat, affisch, skylt eller göra inskrift.
6.	tälta, ställa upp husvagnar och husbilar.
7.	göra upp eld på annan än iordningställd plats som är utmärkt i fastställd skötselplan.
8.	medföra okopplad hund inom reservatet.
9.	rida annat än längs markerade ridleder.
10.	att sätta upp fasta orienteringskontroller.
11.	utan kommunens tillstånd anordna lägerverksamhet.
12.	utan kommunens tillstånd anordna tävlingar med deltagarantal större än 50 deltagare.

Föreskrifternas ikraftträdande

Föreskrifterna träder i kraft tre veckor efter den dag då författningen utkom från trycket i länets författningssamling.

Generella undantag till föreskrifterna

Föreskrifterna under A och C ska inte utgöra hinder mot:

- åtgärder som är nödvändiga för områdets skötsel och som anges i bifogad skötselplan.
- skötsel av befintliga ledningsgator, vägar och stigar.
- att upparbeta dött träd eller vindfälle om det uppenbart motverkar syftet med reservatet eller skadar reservatet.

Fastställande av skötselplan samt förvaltning

Med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. fastställer Nykvarns kommun bifogad skötselplan (bilaga 2) med mål, riktlinjer och åtgärder för reservatets skötsel och förvaltning.

Beskrivning av områdets natur- och kulturvärden

Namnet Jägarskogen dyker upp första gången på en karta från år 1696 och kommer antagligen från att stället varit skogvaktarboställe åt Nykvarns bruk. Jägarskogen är historiskt en skog som varit hårt brukad på flera sätt, detta erinrar träd och markförhållanden om. Till exempel finns övervallningar på träd som ger antydning till att små bränder förekommit och diken som anlagts för att höja skogens produktiva förmåga.

Enligt trädborringar i sumpskogsområdet skedde utdikningen omkring 1905 med en kraftig tillväxtreaktion på mossens långsamväxande martallar och föryngring av de idag rakstammiga inväxande tallarna. En oerhört kraftig avverkning gjordes också någon gång på 1800-talet. Rester av två kolbottnar, varav en är mycket välbevarad och stor, ligger belägen utmed stigarna i Jägarskogen.

I Jägarskogen har det förekommit bete i utmark och inägor. På Jägarskogsudden minner fortfarande vissa spår från betet t.ex. Scharlakansvaxskivlingen *Hygrocybe punicea* (NT) som är betesgynnad och Lundvaxskivling *Hygrophorus nemoreus* (NT) som trivs i öppna gräsmarker. På udden växer 160-årig gammal ek och grov hassel med inslag av asp och björk. Utmed uddens strandzon växer 190-åriga solbelysta tallar. Flera fynd av rödlistade insekter och svampar har gjorts kopplat till lövmiljön. För fullständig artförteckning se skötselplanen.

Utöver ängs, och betesbruk har åkerbruk förekommit. Den mindre yta där det idag står 40-årig ekskog har tidigare brukats som åker. Skogen är ett mycket omväxlande med stor variation i trädslagssammansättning och markförhållanden. Här finns sumpskog och tallmosse med tall kring 220 år, 140-åriga gamla tall-, och granområden, små blockrika landområden, spridda och rika förekomster av grov asp. Fynd som visar på granens kontinuitet är: Gropticka, *Oligoporus guttulatus*, (VU), Grangräticka *Boletopsis leucomelaena* (VU) och Blåfotad taggsvamp *Sarcodon glaucopus* (VU). I området bör kompletterande inventeringar göras av vedsvampar, vedlevande insekter och trädlevande epifyter. Andra undersökningar (men av lägre prioritet än ovannämnda) är t ex inventering av kärlväxtflora, fjärilsfauna, vattenundersökningar (djur- och växtvärld). I Jägarskogen finns tre nyckelbiotoper en sumpskog och ett naturvärdesobjekt enligt skogsstyrelsens inventering.

Innan stormen 2005 rådde det brist på död ved i Jägarskogen. Stormen har medfört så pass stora mängder död ved att granbarkborre har blivit ett potentiellt hot mot kontinuiteten av gran, samtidigt som insektlivet och fåglar gynnats.

Beskrivning av områdets friluftsliv

Skogen är mycket varierad och dess storlek ger goda möjligheter till att ströva. Det stadsnära läget cirka 2 km väster om tätorten och de etablerade stigarna gör området till ett välbesökt mål för innevånarna i Nykvarn.

Stigen är delvis tillgänglighetsanpassad genom att de belagts med bärlager, grus och geotextil. 3 olika slingor ger möjligheten att upptäcka och ta sig olika långt beroende på vilket behov besökaren har. Vid entrén finns en stor informationstavla och vid Jägarskogsudden finns grillplatser och vindskydd som redan börjat användas flitigt. Jägarskogen används också flitigt av hästägare och därför kommer förvaltningen att snitsla ridstigar som skiljer gående från hästar. Idag bedrivs även jakt i området men i och med reservatsbildningen blir det bara tillåtet att driva viltet i området med kopplad hund.

Jägarskogen erbjuder även rika svamp- och bärmarker. Här kan man plocka blek kantarell, gul kantarell, trattkantarell, blek taggsvamp och svart trumpetsvamp. Besökaren har även möjlighet att bada eller fiska vid Yngerns strand.

Ärendets handläggning

Sedan antagandet av Översiktsplanen 2002 finns en viljeriktning hos kommunen att bilda naturreservat av Jägarskogen. År 2003 fick förvaltningen i uppdrag att upprätta ett förslag till genomförande. 2004 genomfördes en inventering och områdesbeskrivning i en förstudie av Mikael Essmyren. 2005 sökte Nykvarns kommun bidrag från projektet LONA (Lokala Naturvårdssatsningen) via Länsstyrelsen i Stockholms län. Med de medel som utbetalats har förvaltningen finansierat bl.a. vindskydd, grillplatser, spårpreparering och skyltning. 2007 utförde Skogssällskapet en detaljprojektering av friluftslivet. 19 september, 2008 utfördes en insektsinventering av Gunnar Isacson.

2008 inleddes olika samråd. 16 oktober, 2008 gavs en informationsträff för markägarna kring Jägarskogen där projektet presenterades och frågor besvarades. Vid markägarträffen framkom att ägaren till fastigheten Söderby 2:20 väster om Jägarskogen har problem med stående vatten på sin fastighet, han önskade bättre rensning av diket på kommunens mark. En fråga framkom om parkeringsmöjligheterna är tillräckliga. Enstaka klagomål förekom om att det bedrivs jakt i området. Ett par markägare var oroliga för granbarkborrar som finns i Jägarskogen. Ett förslag har kommit till kommunen om en trafiklösning som ska förbättra trafiksäkerheten.

28 oktober presenterades projektet för Nykvarns kommunstyrelse. 4 november hölls ett möte med hästägare som nyttjar Jägarskogen. 13 november träffade förvaltningen talesmannen för Sandtorps jaktlag.

17 november arbetade Basta med att städa upp spåren och parkeringen. 26 november råder ett möte med markägaren som arrenderar betesmark av kommunen. I december 2008 inventerades Jägarskogen utav Bo Törnquist varmed Jägarskogsudden som tidigare låg som ”objekt för naturvärden” fick nyckelbiotopsstatus. I inventeringen bildades 3 nyckelbiotoper och ett objekt för naturvärde.

November 2008 skickade Länsstyrelsen i Stockholms län en ansökan till Naturvårdsverket om ekonomiskt stöd för att utföra inventering av den del av reservat som berör Yngerns vatten. Planerad insats är: Semikvantitativ litoral bottenfaunaundersökning, kvalitativ artsök av litoral bottenfauna, inventering av sjöns makrofyter, strandnära elfiske och utvärdering och sammanställning av dessa undersökningar. Detta ska finansieras med 69 000 kr.

I december 2008 besiktigades skogen utav Skogssällskapet med anledning av granbarkborre. 5 december samrådde förvaltningen med Länsstyrelsen i Stockholm län. Med insamlad expertkunskap och information som framkommit i samråden arbetade sedan Skogssällskapet i samarbete med förvaltningen i januari 2009 med att färdigställa skötselplanen för Jägarskogen.

Skälen för beslut

Arterna, framförallt svampar, som hittats i inventeringar visar att det finns en variation av naturmiljöer som har en lång kontinuitet, detta bekräftas även i fynden av insekter. Det är viktigt att vårda och bevara de naturmiljöer som finns i Jägarskogen såsom sumpskogen, tallmossen, gran och tallskogsområdena, de grova asparna och de ädla lövträden så att kontinuiteten får fortskrida.

Områden i Jägarskogen som drivits i produktivt syfte ska i ett långt perspektiv återställas till miljöer som är rekreativt attraktiva och som har en lång kontinuitet som gynnar biologisk mångfald. I ett alltmindre beteshävdad landskap är det också viktigt att fortsätta beta de öppna marker som idag arrenderas ut i Jägarskogen. Med rätt skötsel på Jägarskogsudden förväntas områdets värden för vedlevande insekter ökas rejält med tiden.

Området är välbesökt redan idag och spårprepareringen som gjorts i området ökar tillgängligheten ytterligare. Andra anordningar som grillplats, objektsskyltar och vindskydd ökar besöksvärdet ytterligare. Den stora förekomsten av granbarkborre utgör ett hot mot granbeståndens kontinuitet i Jägarskogen. Sök och plockmetoden ska förhoppningsvis dämpa angreppen av granbarkborren.

I flera övergripande och strategiska dokument anges Jägarskogen som skyddsvärd både ur rekreativt och naturvårdsmässigt sammanhang. Jägarskogen ingår i område av riksintresse för naturvård i Stockholms län, NRO01032 Yngernområdet. I Jägarskogen finns två objekt som ingår i Ädellövskogsinventeringen (Länsstyrelsen i Stockholms län och Skogsvårdsstyrelsen Mälardalen) objekt nr. N2801 och N2802.

Beslut om naturreservat är förenligt med Nykvarns Översiktsplanen 2002 och bidrar till att nå flera av de nationella miljö kvalitetsmålen, så som ”God bebyggd miljö”, ”Levande skogar” och ”Ett rikt växt- och djurliv”. Områdets mycket nära läge till centralorten och dess variation av naturtyper och arter representativa för det sörmländska sprickdalslandskapet gör området värt att skydda som naturreservat.

Upplysningar

Om det finns särskilda skäl får kommunen med stöd av 7 kap 7 § MB medge tillstånd eller dispens från meddelade föreskrifter för naturreservatet.

Påföljder

Enligt 29 kap. 8 och 9 §§ miljöbalken (MB) gäller bland annat att brott mot föreskrift som meddelats enligt 7 kap. 5 och 30 §§ MB kan medföra straffansvar.

Övriga bestämmelser

- Bestämmelserna i 12 § lagen (2007:1150) om tillsyn över hundar och katter om att hundar under tiden 1 mars – 20 augusti inte får löpa lösa i marker där det finns vilt. Under den övriga tiden på året skall hundar hållas under sådan tillsyn att de hindras från att driva eller förfölja vilt, när de inte används till jakt.
- Terrängkörningsförbudet i terrängkörningslagen (1975:1313).
- Fridlysningsbestämmelserna. Alla vilda fåglar och däggdjur samt deras ägg, ungar och bon är fredade enligt jaktlagen. Vissa andra svamp-, växt- och djurarter är fridlysta enligt 8 kap. MB och artskyddsförordningen.
- Förbudet mot nedskräpning enligt 15 kap. 30 § MB

Överklagan

Detta beslut kan överklagas hos länsstyrelsen enligt 18 kap 1 § Miljöbalken. Sakägare anses ha delgivits beslutet den dag kungörelse om beslutet var införd i ortstidning. Beslutet gäller från den dag det vunnit laga kraft vilket är tre veckor efter delgivning.

Intresseprövning

Hushållning med mark- och vattenområden

Jägarskogen utgör ett område som är av riksintresse för naturvård enligt Miljöbalkens 3 kap. 6 §. Nykvarns kommun bedömer att ett naturreservat i det aktuella området är förenligt med hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap miljöbalken.

Intresseprövning

Nykvarns kommun finner vid en vägning mellan enskilda och allmänna intressen i enlighet med 7 kap. 25 § Miljöbalken att det för att skydda och bevara områdets naturvärden finns skäl att besluta om att bilda ett naturreservat i området, att förordna om föreskrifter för att skydda området samt att fastställa en skötselplan.

Litteraturlista

- Underlag till bildandet av Jägarskogens naturreservat, daterat 2009-01-16
- Essmyren, M., 2004: *Förstudie till naturreservatet Jägarskogen. Ett reservat för friluftsliv och rekreatiönsändamål*. Examensarbete, Stockholms miljöcenter.
- Isacson, G., 2008: *Rapport, Artfynd och skötselråd för Jägarskogen, Nykvarn*.
- Jaederfeldt, K., 1999: *Hotade svampar i Nykvarns kommun*.
- Länsstyrelsen i Stockholms län, 2001: *Ädellövskogsinventeringen Stockholms län södra länsdelen 2001*. Länsstyrelsen i Sthlm län och Skogsvårdsstyrelsen i Mälardalen
- Länsstyrelsen i Stockholm län, 2001:15: *Områden av Riksintresse. Naturvård. Friluftsliv*.
- Löfgren, M., 2007: *Detaljprojektering Jägarskogen, Nykvarns kommun. Skogssällskapet*.
- Törnquist, B., 2008: Nyckelbiotop 10H 2i 26, 10H 2i 27, 10H 2i 28
- Törnquist, B., 2008: Naturvärdesobjekt 10H 2i 29
- Översiktsplan för Nykvarns kommun 2002